

לקוטי תורה • פרשת במדבר • מאמר 20

דרוש לשבועות

מאמר לשבועות: "ואהיה אצלו אמוך"

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/bamidbar/20](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/bamidbar/20)

1 דרוש לשבועות

מאמר לשבועות.

2 ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום משחקת לפניו בכל עת משחקת בתבל ארצו ושעשועי את בני אדם.

"והייתי אצלו אמון, והייתי שעשועים יום יום, משחקת לפניו בכל עת; משחקת בתבל ארצו, ושעשועי עם בני האדם."

ופי' במדרש רבה ר"פ בראשית אמון פדגוג האיך מה דאת אמר כאשר ישא האומן את היונק והוא לשון פרנסה וכן הוא עוד ברבות משפטים פ"ל.

והמדרש רבה, בתחילת פרשת בראשית, מפרש: "אמון — פדגוג, כמו שנאמר: 'כאשר יישא האומן את היונק'". וזהו לשון של פרנסה; וכך הוא גם במדרש רבה על פרשת משפטים, פרק ל.

3 והענין כי משה רבינו ע"ה [עליו השלום] אמר להקב"ה כי תאמר אלי שאהו בחיקך כאשר ישא האומן את היונק כו' מאין לי בשר כו'

הביאור הוא שמשה רבינו, עליו השלום, אמר לקדוש ברוך הוא: "שאתה אומר לי: 'שאהו בחיקך, כאשר יישא האומן את היונק' וגו'", [ו] "מאין לי בשר" וגו'.

והיינו לפי שהיה במדרגה גבוהה מן המים משיתיהו עד שהיה כבד פה לגבי תשבע"פ [תורה שבעל פה] וכבד לשון לגבי תשב"כ [תורה שבכתב] [ועמ"ש מזה בפ' בשלח בד"ה

כלומר, מפני שהיה במדרגה גבוהה כל כך — "מן המים משיתיהו" — עד שהיה "כבד פה" ביחס לתורה שבעל פה ו"כבד לשון" ביחס לתורה שבכתב [וראה מה שכתוב על כך בפרשת בשלח, במאמר המתחיל

להבין ענין לחם משנה] ולכן אמר מאין לי בשר שאין זה בערכו כלל. [ועמ"ש מזה בפ' בהעלותך] רק המן ירד בזכותו מזונא דחכמתא,

"להבין ענין לחם משנה". לכן אמר: "מאין לי בשר", שכן הדבר אינו כלל לפי ערכו. [וראה מה שכתוב על כך בפרשת בהעלותך.] רק המן ירד בזכותו, מזונא דחכמתא, המזון של החכמה.

אבל התורה משבחת א"ע [את עצמו] במעלה יתרה שיכולה היא לירד ממעלתה הגבוהה והרמה להיות אמון שהיא רועה ומפרנס נש"י [נשמות ישראל] כנודע שהתורה נקי מזון לנפש ולכן נקי התורה לחם כמ"ש לכו לחמו בלחמי.

אבל התורה משבחת את עצמה במעלה נוספת: ביכולתה לרדת ממדרגתה הגבוהה והנעלית ולהיות אומן, הרועה ומפרנס את נשמות ישראל. כידוע, התורה נקראת מזון לנפש, ולכן היא נקראת לחם, ככתוב: "לכו לחמו בלחמי".

וזהו כאשר ישא האומן את היונק. דר"ל [דרוזה לומר] שמפרנסו בלחם אחר ימי יניקה דאם ר"ל [רוצה לומר] שמניקו מהו שאמר כאשר ישא האומן כו' מאין לי בשר כו'.

וזהו "כאשר יישא האומן את היונק": כלומר, הוא מפרנס אותו בלחם לאחר ימי היניקה. שהרי אם הכוונה היא שהוא מיניק אותו, מה פירוש "כאשר יישא האומן" וגו', [ו] "מאין לי בשר" וגו'?

4 והנה גילוי בחי' זו להיות התורה בבחי' לחם הוא בשבועות זמן מ"ת [מתן תורה] שהקריבו שתי הלחם לחמו בלחמי תשב"כ [תורה שבכתב] ותשב"ע"פ [ותורה שבעל פה] כי בימי הספירה הם ימי יניקה

והנה, גילוי בחינה זו, שהתורה תהיה בבחינת לחם, הוא בשבועות, זמן מתן תורה, שבו הקריבו את שתי הלחם — "לחמו בלחמי", התורה שבכתב והתורה שבעל פה. שכן ימי הספירה הם ימי יניקה.

כי לידת נש"י [נשמות ישראל] הי' [היה] בשביעי של פסח ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים שנמשכו מההעלם אל הגילוי ומשביעי של פסח עד שבועות מ"ד [מ"ד דוכרין] ימים הם בבחי' יניקה

לידת נשמות ישראל הייתה בשביעי של פסח, כאשר "בני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים", והם נמשכו מן ההעלם אל הגילוי. ומשביעי של פסח עד שבועות יש ארבעים וארבעה ימים, שהם בבחינת יניקה,

דהיינו הגדלת המדות חסד שבחסד כו' עד"מ שהחלב מגדל אברי הולד וכך ימי הספירה הם המשכות ימים עליונים היום יום כו'

כלומר, גידול המדות — חסד שבחסד וכו' — בדוגמה לכך, החלב מגדל את איברי התינוק. וכך ימי הספירה הם המשכות של ימים עליונים: "היום יום...",

לעומר שעורים שהוא מאכל בהמה הוא מקור וחיות הנפש הבהמית של האדם [כי הנשמה ונפש אלקית א"צ [אין צריך / אינו צריך] תיקון לעצמה כו']

"לעומר" — עומר שעורים, שהוא מאכל בהמה, והוא מקור וחיות הנפש הבהמית שבאדם [כי הנשמה והנפש האלקית אינן זקוקות לתיקון לעצמן וכו'],

להפוך כל המדות שבה שתהיינה לה' לבדו ולא תחללו כו' יום ראשון חסד שבחסד כו'

כדי להפוך את כל המדות שבה, כך שיהיו "לה' לבדו", ו"לא תחללו" וכו'. היום הראשון — חסד שבחסד וכו'.

והיינו בחיי גידול של המדות שבנפש הבהמית והעלאתן ממטה למעלה ע"י בחיי המשכת מוחין מלמעלה ונקי בע"ח [בעץ חיים] מוחין דיניקה, וכמ"ש במ"א ע"פ ולכן שינים מחלב,

וזהו גידול המדות שבנפש הבהמית והעלאתן מלמטה למעלה, באמצעות המשכת מוחין מלמעלה. ובעץ חיים נקרא הדבר "מוחין דיניקה", וכפי שנתבאר במקום אחר על הפסוק "ולכן שיניים מחלב".

וזהו היא המשכה עליונה מלמעלה מן הימים העליונים הנמשכים במ"ד [במ"ן דוכרין] ימי הספירה עד"מ דם נעכר ונעשה חלב. כך ע"י אתכפיא שהאדם מזכך מדותיו נמשך הגדלת המדות.

והמשכה עליונה זו באה מלמעלה, מן הימים העליונים הנמשכים בארבעים וארבעת ימי הספירה — בדומה לכך שדם נעכר ונעשה חלב. וכך גם, באמצעות אתכפיא, שבה האדם מזכך את מדותיו, נמשך גידול המדות.

אך אין התינוק יודע לקרות אבא ואימא עד שיטעום טעם דגן שבבחי' יניקה עדיין לא נכנס בו דעת עד שיטעום טעם לחם היא בחי' התורה שנתנה אחר ימי הספירה בשבועות

אבל "אין התינוק יודע לקרות אבא ואימא עד שיטעום טעם דגן": בבחינת יניקה עדיין לא נכנסה בו דעת, עד שיטעום טעם לחם, שהוא בחינת התורה שניתנה לאחר ימי הספירה, בשבועות.

ואזי הקריבו בו שתי הלחם והוא מזון לנפש האלקית לכו לחמו בלחמי והקרבה זו צריכה להיות ממושבותיכם בחי' ישיבה היא בחי' ק"ש [קריאת שמע]

ואז הקריבו עליו את שתי הלחם, והן מזון לנפש האלקית: "לכו לחמו בלחמי". והקרבה זו צריכה להיות "ממושבותיכם" — מבחינת ישיבה, שהיא בחינת קריאת שמע.

כי תפלה בעמידה וק"ש [וקריאת שמע] בישיבה בעולם הבריאה ששם הוא היחוד שבק"ש [שבקריאת שמע] יחודא עלאה או"א [אבא ואימא] שא"א לנו להשיגו באצי' [וכמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הק"ש [הקריאת שמע] פ"ד].

שהרי התפילה נאמרת בעמידה, וקריאת שמע בישיבה, בעולם הבריאה, שבו נעשה הייחוד שבקריאת שמע — יחודא עילאה של אבא ואימא, שאיננו יכולים להשיג באצילות [כמו שכתוב בפרי עץ חיים, שער קריאת שמע, פרק ד'].

ופי הכתוב ממושבותיכם מבחי ק"ש [קריאת שמע] במס"נ [במסירות נפש] תביאו לחם כו' תוכלו להמשיך בחי התורה להיות לכם בבחי לחם הגורם להמשיך בחי הדעת וההשגה. וזהו ואהיה אצלו אמון: ופירוש הכתוב הוא: "מושבותיכם" — מבחינת קריאת שמע במסירות נפש — "תביאו לחם" וכו'; כך תוכלו להמשיך את התורה, שתהיה לכם בבחינת לחם, המביא להמשכת בחינת הדעת וההשגה. וזהו [פירוש] "ואהיה אצלו אמון".

5 ב ואח"כ ואהיה שעשועים שע"י בחי אמון הוא המשכת בחי לחם ומזון להיות הדעת וההשגה ע"י אח"כ נמשך גילוי בחי השמחה והשעשועים.

2. ואחר כך, "ואהיה שעשועים": באמצעות בחינת אמון, שהיא המשכת לחם ומזון כדי שתהיינה דעת והשגה — על ידי כך נמשכת אחר כך התגלות השמחה והשעשועים.

והנה ביאור ענין השמחה והשעשועים המתגלים ע"י הדעת וההשגה. יובן במ"ש זמירות היו לי חקיק כו' ואמרז"ל [ואמר רבותינו זכרונם לברכה] [במדרש רבה].

כעת יובן ביאור ענין השמחה והשעשועים המתגלים באמצעות הדעת וההשגה, על פי הכתוב: "זמירות היו לי חוקיק" וכו'. וחכמינו זכרונם לברכה אמרו [במדרש רבה],

6 ובתנחומא ובגמרא פ"ז [פרק ז'] דסוטה דל"ה ע"א] שנענש דוד על שקרא ד"ת [דברי תורה] זמירות ואמר לו הקב"ה זמירות קרית להו הריני

ובתנחומא ובגמרא, פרק ז' של סוטה, דף ל"ה ע"א] שדוד נענש על שכינה את דברי התורה "זמירות". והקדוש ברוך הוא אמר לו: "קראת להן זמירות? הרי אני

מכשילך בדבר שאפילו תינוקות של בית רבן יודעין אותו דכתיב ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו והוא הביא את הארון בעגלה.

אכשיל אותך בדבר שאפילו תינוקות של בית רבן יודעים", כפי שכתוב: "ולבני קהת לא נתן [עגלות], כי עבודת הקדש עליהם, בכתף יישאו". והוא הביא את הארון בעגלה.

7 והענין הוא כי פי' וביאור מלת זמירות הוא כמו זמר וניגון שמזמרים ומנגנים ניגון א' כמה פעמים אע"פ [אף על פי] שהכל עריכות ומתיקות א' מ"מ כשערב לו לאדם איזה ניגון וזמר יכול לזמר ולנגן אותו כמה פעמים.

הביאור הוא שמשמעות המילה "זמירות" דומה לשיר ולניגון: אדם שר ומנגן ניגון אחד פעמים רבות. אף שהנעימות והמתיקות הן אותה נעימות ואותה מתיקות, כשניגון ושיר מסוימים ערכים לאדם, הוא יכול לשיר ולנגן אותם פעמים רבות.

8 וכך היה לי חוקיך חוקים נק' מצות שאין בהן טעם כמו פרה אדומה ושעטנו כו'

וכך היה לי חוקיך: "חוקים" הוא כינוי של המצוות שאין להן טעם, כגון פרה אדומה ושעטנו וכו'.

כלומר שהגם שאין למצוה זו שום טעם ודעת בשכל המושג ומוכן מ"מ ערב ומתוק לחיכו עד מאד כלומר, אף שלמצוה זו אין שום טעם או הבנה בשכל שניתן לתפוס ולהבין, בכל זאת היא ערבה ומתוקה לחיכו עד מאד.

והיינו לפי שאף גם אם אין טעם ודעת מלובש בהמשכת מצוה זו למטה בהתלבשותה בגשמיות מ"מ יסודתה בהררי קדש הוא

והיינו, שגם אם אין טעם או הבנה מלובשים בהמשכת מצוה זו למטה, כפי שהיא מתלבשת בגשמיות, בכל זאת "יסודתה בהררי קודש": היא

מבחי' רצון העליון ב"ה שלמעלה מעלה מבחי' טעם ודעת הנמשך מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] והחכמה מאין תמצא שהיא נמשכת מבחי' אין הוא בחי' רצון העליון ב"ה כי

מבחינת הרצון העליון, ברוך הוא, שלמעלה לאין ערוך מבחינת הטעם והדעת הנמשכים מבחינת חכמה עילאה. ו"חכמה מאין תמצא", שכן היא נמשכת מבחינת אין, שהיא בחינת הרצון העליון, ברוך הוא. כי

הנה החכמה נק' עדן שהוא עונג הנשמות בגי' [בגן עדן] בשכל הנבראים המשכילים בגדולת א"ס ב"ה ונהנים בהשגתם תענוג נפלא עד אין קץ ע"ד שאמרו בגמ' [בגמרא] על אלישע אחר מוטב דלידייני כו'.

הנה החכמה נקראת עדן, והיא התענוג של הנשמות בגן עדן, בהשגת השכל של הנבראים המתבוננים בגדולת אין סוף, ברוך הוא, ומתענגים תענוג נפלא בהשגתם עד אין קץ — בדומה למה שאמרו בגמרא על אלישע אחר: "מוטב דלידייניה" וכו'.

9

והנה אף שבספרים נזכר רק ב' בחי' גי'ע [גן עדן] תחתון ועליון. אבל באמת יש הרבה מיני גי'ע [גן עדן] זה למעלה מזה עד אין קץ ותכלית גבוה מעל גבוה כו',

והנה, אף שבספרים נזכרות רק שתי בחינות של גן עדן, התחתון והעליון, לאמיתו של דבר יש סוגים רבים של גן עדן, זה למעלה מזה, בלי קץ וגבול — "גבוה מעל גבוה" וכו'.

ועי' רמזו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] ת"ח [תלמיד חכם / תלמידי חכמים] אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב [בעולם הבא] שנאמר ילכו מחיל אל חיל כו' אלא שהספרים לא דברו מהם רק מהב' מיני גי'ע [גן עדן] גי'ע [גן עדן] עליון ותחתון.

על כך רמזו חז"ל: "תלמידי חכמים אין להם מנוחה, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, שנאמר: ילכו מחיל אל חיל" וכו'. אלא שהספרים לא דיברו על המדרגות הללו, אלא רק על שני סוגי גן עדן — גן עדן העליון וגן עדן התחתון.

אבל בגי'ע [בגן עדן] העליונים עד רום המעלות לא שלחו את ידם וכל עדן שלמעלה מעלה עד רום המעלות הכל נק' בשם חכמה

אבל על גני העדן העליונים, עד רום המעלות, לא עסקו [לדון בכך]. וכל עדן, גבוה יותר ויותר עד רום המעלות, נקרא כולו בשם חכמה,

כי העונג שבהם הוא לפי ערך ההשכלה וההשגה ויש השגה למעלה מהשגה עד רום המעלות. אך כל בחי' השגה ותענוג מריש כל דרגין כו' אינו אלא בבחי' זיו.

כי התענוג שבהן הוא לפי ערך ההשכלה וההשגה, ויש השגה למעלה מהשגה עד רום המעלות. אך כל מדרגה של השגה ותענוג, [אפילו] מראש כל הדרגות" וכו', אינה אלא בבחינת זיו.

10

וכמארז"ל [וכמאמר רבתינו זכרונם לברכה] ונהנין מזיו כו'. וזהו בורא קדושים ישתבח שמך לעד מלכנו. קדושים אלו הנשמות וקדושים בכל יום יהללוך סלה בלי הפסק בהשגה למעלה מהשגה כי ת"ח [תלמיד חכם / תלמידי חכמים] אין להם מנוחה כו'.

כפי שאמרו חז"ל: "ונהנין מזיו" וכו'. וזהו [פירוש] "בורא קדושים, ישתבח שמך לעד מלכנו". "קדושים" הם הנשמות, ו"קדושים בכל יום יהללוך סלה" — בלי הפסק, בהשגה שלמעלה מהשגה, שהרי "תלמידי חכמים אין להם מנוחה" וכו'.

וכל ההילול והשבח הזה אין זה אלא ישתבח שמך בחי' שם בלבד בחי' זיו כו'

וכל ההילול והשבח הזה אינו אלא "ישתבח שמך": בחינת שם בלבד, בחינת זיו וכו'.

(כמ"ש מזה בד"ה את שבתותי תשמרו) ושמו בגימ' [בגימטריא] רצון שהרצון הוא למעלה מעלה מבחי' חכמה והחכמה היא הנמשכת מבחי' הרצון שכך עלה ברצונו להתלבש בבחי' חכמה.

(כפי שנכתב על כך במאמר המתחיל "את שבתותי תשמרו"). "שמו" בגימטריה "רצון", שכן הרצון נעלה מאוד מבחינת חכמה, והחכמה נמשכת מבחינת הרצון, כי כך עלה ברצונו להתלבש בבחינת חכמה.

ולואת הרי בחי' החכמה בטילה כאין לגבי בחי' רצון העליון ב"ה המתלבש בה ואין ערוך אליו ולכן בחינת החכמה בטלה ונחשבת כאין לעומת בחינת הרצון העליון, ברוך הוא, המתלבש בה, ואין ביניהם כל ערך והשוואה.

וזהו ענין הזמירות שקרא דוד לד"ת [לדברי תורה] לבחי' החוקים שעם היות שאין בהם טעם היינו לפי שנמשכו ונלקחו מרצון העליון ב"ה שהוא למעלה מההשגה והטעם.

וזהו ענין "זמירות" — כך כינה דוד את דברי התורה, כלומר את בחינת החוקים: אף שאין בהם טעם, הרי זה מפני שנמשכו ונלקחו מהרצון העליון, ברוך הוא, הנעלה מההשגה ומהטעם.

11 ומ"ש אורייתא מחכמה נפקת נפקת דייקא. אבל יסודן למעלה מהחכמה תר"ך עמודי אור עד"מ העמוד שמחבר הגג עם הרצפה. כך המצות נשפלו למטה.

ועל מה שנאמר "התורה יוצאת מחכמה" — "יוצאת" דווקא. אבל יסודן של המצוות למעלה מחכמה: אלו הם תר"ך עמודי אור. למשל, עמוד המחבר את הגג עם הרצפה; כך המצוות הורדו למטה,

אבל שרשן גבוה מאד נעלה ע"כ היה שמח שמחה גדולה בעסק התורה ומצות ע"י התבוננות זו אבל שורשן גבוה ונעלה מאוד. לכן שמח שמחה גדולה בעיסוקו בתורה ובמצוות, בעקבות התבוננות זו:

שהם רצון העליון וע"כ קראן זמירות שהן היו לו כמין זמר שמנגנן זמר א' בהם כמה פעמים מגודל המתיקות שבו.

שהן הרצון העליון. לכן קרא להן "זמירות", כי הן היו בעיניו כמו מעין ניגון: שרים ניגון אחד פעמים רבות, בגלל המתיקות הגדולה שבו.

כך עם היות שכל המצות כולן הן רצונו ית' והרי זהו שבח אחד לכל המצות שבכולם מתלבש רצה"ע [רצון העליון] ב"ה מ"מ היה מתענג ושמח בכל א'

כך גם, אף שכל המצוות, כל אחת ואחת מהן, הן רצונו ית', ונמצא שזהו שבח אחד לכל המצוות — שבכולן מתלבש הרצון העליון, ית' — אף על פי כן התענג ושמח בכל אחת מהן,

כמו שמתענגים ושמחים בעריכות ומתיקות הניגון והזמר שניגון וזמר אי' מנגנים ומזמרים כמה פעמים מאחר שהוא זמר יפה מאד וזו היא שמחה של מצוה.

כמו שמתענגים ושמחים בנעימותו ובמתיקותו של ניגון ושיר, כך מנגנים ושרים ניגון ושיר אחד פעמים רבות, מפני שהוא שיר יפה מאוד. וזוהי שמחה של מצוה:

דהיינו מחמת עוצם גדולת המצוה עצמה כי גבהה מעלתה מאד שהוא הוא רצה"ע [רצון העליון] ב"ה שלמעלה מהחכמה שהוא בחי' עדין ותענוג והשגה נפלאה עד אין קץ מריש כל דרגין כו'.

כלומר, מפני גדולתה העצומה של המצוה עצמה, שמעלתה רמה מאוד: היא עצמה הרצון העליון, ית', שלמעלה מחכמה; חכמה היא בחינת עדין, תענוג והשגה מופלאה עד אין קץ, מ"ראש כל הדרגות" וכו'.

אך מ"מ נענש דוד ע"ז לפי שעדיין לא הגיע לתכלית השבח העיקר שבתורה ומצות ומעלתן העצמי [העצמיות] שהרי לא שבח אותן אלא בבחי' רצה"ע [רצון העליון] ב"ה המלוכש בהן.

אולם למרות זאת נענש דוד על כך, משום שעדיין לא הגיע לשבח העליון ביותר, לשבח העיקרי של התורה והמצוות ולמעלתן העצמית; שהרי הוא שיבח אותן רק מצד הרצון העליון, ית', המתלבש בהן.

12 והנה הרצון הוא עדיין בבחי' מעלת ומדרגת חיצונית שלהם. וכמ"ש וראית את אחורי ופני לא יראו.

הרצון עדיין נמצא במדרגת המעלה והדרגה החיצונית שלהם, כמו שכתוב: "וראית את אחורי ופני לא יראו".

אבל פנימיותו ועיקרן הוא הוא עונג העליון ב"ה שהוא פנימית הרצון כידוע וע"ז נאמר אחר

אבל פנימיותו ועיקרן הוא התענוג העליון, ברוך הוא, שהוא פנימיות הרצון, כידוע. ועל כך נאמר: "אחור"

וקדם צרתני ועד"מ מבשרי אחזה שהתענוג הוא עיקר המכוון והרצון הולך אחר התענוג שמחמת שיש נחת רוח ותענוג לפניו לכך הוא רוצה וחפץ בכך.

"וקדם צרתני". וכמשל, "מבשרי אחזה": התענוג הוא עיקר הכוונה, והרצון הולך אחר התענוג; מפני שיש לפניו נחת רוח ותענוג, לכן הוא רוצה וחפץ בכך.

13 ולכן נק' הרצון בחי' אחוריים ובחי' חיצונית לגבי העונג העליון ב"ה המלוכש בו וע"ז נאמר וראית את

אחורי ופני לא יראו שאין פנימית העונג מתגלה כ"א בחי' הרצון בלבד

לכן הרצון נקרא בחינת אחוריים ובחינה חיצונית ביחס לתענוג העליון, ברוך הוא, המלוכש בו. ועל כך נאמר: "וראית את אחורי ופני לא יראו" — שכן פנימיות התענוג אינה מתגלה, אלא בחינת הרצון בלבד,

כמו שאינו נראה ונגלה באדם לזולתו רק בחי' רצון בלבד כשמגלה לו רצונו להיות כך וכך.

כשם שאצל אדם, לזולתו נראה ומתגלה רק הרצון, כשהוא מגלה לו את רצונו שיהיה כך וכך.

אבל פנימית העונג המלוכש בו והמכוון מזה איזה עונג ונחת רוח לפניו מזה לא ניתן להתודע ולהגלות ועונג זה הוא המלוכש במצות שהן רצונו ית'.

אבל פנימיות התענוג המלוכשת בו, כלומר איזה תענוג ונחת רוח יש לו מכך, אינה ניתנת לידיעה ולהתגלות. ותענוג זה הוא המלוכש במצוות, שהן רצונו יתברך.

14 וזהו אשר קדשנו במצותיו אשר מלשון באשרי כי אשרוני שהוא לשון הילול ושבח והוא על עוצם ריבוי התענוג שיש בזה

וזהו [פירוש] "אשר קידשנו במצותיו": "אשר" הוא מלשון "באשרי", כי אשרוני, שהוא לשון של הילול ושבח; הדבר נובע מעוצמתו ומריבוי של התענוג שיש בכך,

כדי להלל ולשבח מאד ובבחי' זו נאמר באשר וטובל בשמן רגלו שבבחי' רגלו בלבד הוא מלוכש בבחי' שמן היא בחי' ח"ע [חכמה עילאה] כו'.

עד כדי כך שאפשר להלל ולשבח אותו מאוד. ועל בחינה זו נאמר על אשר: "וטובל בשמן רגליו", שכן רק בבחינת "רגליו" הוא מלוכש בבחינת שמן, שהיא חכמה עילאה וכו'.

15 ג והנה ההפרש שבין בחי' אחוריים לבחי' פנים מבשרי אחזה שבעורף אין בו התחלקות אברים שעור אי מכסה את כולו.

3. והנה, ההבדל בין בחינת אחוריים לבחינת פנים הוא, כמאמר "מבשרי אחזה": בעורף אין חלוקה לאיברים, שכן עור אחד מכסה את כולו.

משא"כ בבחי' פנים נראה ונגלה ציור התחלקות האיברים עינים לראות אזנים לשמוע כו' ותענוג שבבחי' ראייה הוא בחי' אחרת משמיעה כו'.

לעומת זאת, כפנים נראית ומתגלה צורת החלוקה לאיברים: עיניים לראות, אוזניים לשמוע וכו'; והתענוג שכראייה שונה מן התענוג שבשמיעה וכו'.

כך הוא למעלה כביכול שבחיי רצון העליון ב"ה נק' בחי' אחוריים ואין בו שום התחלקות ולכך הרצון המלוכש במצות כולל כל המצות בשוה שכולן הן בחי' רצונו ית'

כך הוא למעלה, כביכול: בחינת הרצון העליון יתברך נקראת בחינת אחוריים, ואין בה חלוקה כלל. לכן הרצון המלוכש במצות כולל את כל המצוות במידה שווה, שהרי כולן הן רצונו יתברך,

והרי זה שבח אי' לכולן אלא שהוא שבח גדול מאד כנ"ל שהרצון עליון הוא למעלה מהחכמה כו' ולכן יש כאן שבח אחד לכולן, אלא שהוא שבח גדול מאוד, כנזכר לעיל, שהרי הרצון העליון הוא למעלה מחכמה וכו'.

ולכן נק' העונג והשמחה הנמשך מזה בשם זמירות כמו זמר שמנגנים ניגון אי' היפה מאד הרבה פעמים כנ"ל.

לכן התענוג והשמחה הנמשכים מכך נקראים "זמירות", בדומה לניגון יפה מאוד שמנגנים פעמים רבות, כנזכר לעיל.

אבל העונג העליון ב"ה המלוכש במצות יש לכל מצוה תענוג פרטי כי העונג היא פנימי [פנימיות / פנימית] המכוון המלוכש ברצון ואין פנימית המכוון המלוכש ברצון מצוה זו מלוכש ברצון מצוה אחרת כי לכל מצוה יש כוונה אחרת כנודע.

אבל התענוג העליון יתברך המלוכש במצות הוא פרטי בכל מצוה. שכן התענוג הוא פנימיות הכוונה המלוכשת ברצון, ופנימיות הכוונה המלוכשת ברצון של מצוה זו אינה מלוכשת ברצון של מצוה אחרת, מפני שלכל מצוה כוונה אחרת, כידוע.

16 וכמו עד"מ בפנים הרי התענוג שבראי' [שבראייה] המלוכש בעינים אינו דומה כלל להתענוג שבשמיעה

שבאזנים וכן תענוג שבטעמים חיך אוכל יטעם כו' כל מין תענוג הוא מהות אחר.

וכמו למשל, בפנים, התענוג שבמראה, המלוכש בעיניים, אינו דומה כלל לתענוג שבשמיעה, שבאוזניים; וכן התענוג שבטעמים — "החיך טועם את האוכל" וכו': כל סוג של תענוג הוא מהות אחרת.

כך בחינת עונג העליון הנמשך ומתגלה ע"י המצות בציצית תענוג מיוחד ומשונה מהתענוג שבמצוה אחרת וכן בתפילין כו' ובכל המצות.

כך גם בתענוג העליון הנמשך ומתגלה באמצעות המצות: בציצית יש תענוג מיוחד, השונה מן התענוג שבמצוה אחרת, וכן בתפילין כו' ובכל המצות.

ולא כמו מעלת הרצון שהוא מדרגה אחת לכולן (ועמ"ש בד"ה ראו כי ה' נתן לכם השבת בפ"י דרכיה דרכי נועם),

וזה שונה ממדרגת הרצון, שהיא מדרגה אחת לכולן (וראו מה שכתוב במאמר המתחיל "ראו כי ה' נתן לכם את השבת", כביאור "דרכיה דרכי נועם").

ולכן במ"ת [במתן תורה] דכתיב פנים בפנים דבר ה' שה"י [שהיה] גילוי בחי' פנים עליונים שהוא עונג העליון ב"ה המלוכש בתורה ומצות.

ולכן, בשעת מתן תורה, שעליו נאמר "פנים בפנים דיבר הוי", הייתה התגלות של הפנים העליונות — התענוג העליון, ברוך הוא, המלוכש בתורה ובמצוות.

הנה אמרז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] על כל דבור פרח נשמתן לפי שבכל דבור מעשרת הדברות הי' [היה] גילוי עונג פרטי המלוכש בדיבור זה בלבד שאינו דומה לגילוי העונג שבדיבור השני והגורם לזה שזכו ישראל לכך במ"ת [במתן תורה]

והנה, אמרו חז"ל: "על כל דיבור ודיבור פרח נשמתן", משום שבכל אחד מעשרת הדיברות התגלה תענוג פרטי, המלוכש בדיבור זה בלבד, שאינו דומה להתגלות התענוג שבדיבור השני. ומה גרם לכך שישראל זכו לזה במתן תורה

היינו משום דכתיב פנים בפנים, שגם מלמטה למעלה היה בבחי' גילוי הפנימיות ולא בבחי' אחוריים כי גם בתשוקה וכלות הנפש שממטה למעלה יש ב' בחי' הא' כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ.

הוא משום שנאמר "פנים בפנים": גם מלמטה למעלה הייתה התגלות של הפנימיות, ולא בבחינת אחוריים. שכן גם בכיסופים ובכלות הנפש שמלמטה למעלה יש שתי בחינות. הראשונה היא ככתוב: "מי לי בשמים, ועמך לא חפצתי בארץ":

דהיינו שמבטל רצונו וחפצו המלוכש בגוף ונפש הבהמית ורוצה לדבקה בו ית' בתשוקה וצמאון כו'. כלומר, הוא מבטל את רצונו ואת חפצו המלוכשים בגוף ובנפש הבהמית, ורוצה לדבוק בו יתברך בכיסופים ובצמאון וכו'.

אך מ"מ רצון זה ותשוקה זו היא בחי' אחוריים שהרי עדיין נפשו האלקית מלובשת בגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] בתענוגות בני אדם אלא שרוצה לצאת מהם ומסכים בהסכמה אמיתית שתתפשט האהבה מלבושיה שבנוגה לדבקה באלקים חיים.

אולם בכל זאת, רצון וכיסופים אלה הם בבחינת אחוריים, שהרי נפשו האלקית עדיין מלובשת בגוף ובנפש הבהמית, בתענוגות בני אדם; אלא שהוא רוצה לצאת מהם ומסכים באמת שהאהבה תתפשט מלבושיה שב[קליפת] נוגה, כדי לדבוק באלקים חיים.

אך עדיין לא נתפשטה האהבה עד שתחפץ בקרבת אלקים בשמחה וטוב לבב מרוב כל ולהתענג על ה' אהבה בתענוגים ממש שזהו בחי' ה' וכמ"ש כלה שארי ולבבי כו'

אך האהבה עדיין לא התפשטה עד כדי כך שתתקוק לקרבת אלקים בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, ולהתענג על ה' באהבה בתענוגים ממש. זוהי הבחינה השנייה, וכמו שכתוב: "כלה שארי ולבבי" וכו'.

והיא בחי' ומעלה יתירה שמחה ותענוג בה' ממש והיא שמחה של מצוה ונשמח בדברי תורתך וב מצותיך לעולם ועד

זוהי בחינה נעלית ומעלה יתירה: שמחה ותענוג בה' ממש. זו שמחה של מצווה: "ונשמח בדברי תורתך ובמצוותיך לעולם ועד",

כי הם חיינו כו' ובחי' זו ה' היא בחי' גילוי פנימית וז"ש [וזהו שכתוב] פנים בפנים דבר ה'.

"כי הם חיינו" וכו'. הבחינה השנייה הזאת היא גילוי פנימיות. וזהו שנאמר: "פנים בפנים דיבר ה'":

כלומר שהיו חיבור והתקשרות בחי' פנים עליונים בבחי' פנים התחתונים שהי' [שהיה] התלבשות עונג העליון ב"ה שהוא הוא פנימי [פנימיות / פנימית] הרצון בבחי' עונג התחתון שממטה למעלה כלה שארי ולבבי כו'

כלומר, היה חיבור והתקשרות בין הפנים העליונים ובין הפנים התחתונים: התענוג העליון, ברוך הוא, שהוא פנימיות הרצון ממש, התלבש בתענוג התחתון העולה מלמטה למעלה — "כלה שארי ולבבי" וכו',

בבחי' פנימי [פנימיות / פנימית] האהבה בתענוגים להתענג על ה' ממש שע"כ [שעל ידי כך] זכו והשיגו העונג העליון ב"ה המלובש בכל מצוה עונג פרטי.

בבחינת פנימיות האהבה בתענוגים, להתענג על ה' ממש. ובכך זכו והשיגו את התענוג העליון, ברוך הוא, המתלבש בכל מצווה כתענוג פרטי.

17 ולכן על כל דבור ודבור פרח נשמתו. וזהו שנענש דוד המלך ע"ה [עליו השלום] על שלא שיבח את

התורה רק בבחי' זמירות שהוא מצד בחי' אחוריים של המצות

ולכן, בכל דיבור ודיבור פרח נשמתו. וזהו [הטעם] לכך שדוד המלך, עליו השלום, נענש: הוא שיבח את התורה רק כ"זמירות", בבחינת האחוריים של המצוות,

ולא שיבח את התורה בבחי' זו הפנימי' [הפנימיות / הפנימית] שהיא מעלתן העקרית העצמית, ולכן העונש

היה ג"כ מדה כנגד מדה ששכח מעלת התורה שהיא בבחי' פנים כי

ולא שיבח את התורה בבחינתה הפנימית, שהיא מעלתן העיקרית והעצמית. לכן גם העונש היה מדה כנגד מדה: הוא שכח את מעלת התורה, שהיא בבחינת פנים. כי

הנה לכך נאמר בכתף ישאו שהלויים היו נושאי הארון והיו כתפיהם לחוץ ופניהם כנגד הארון זה כנגד זה

לכן נאמר: "בכתף ישאו". הלויים נשאו את הארון, כתפיהם היו כלפי חוץ ופניהם אל הארון, זה מול זה.

והיינו לפי שצ"ל בחי' פנים בפנים כנ"ל וגם הלוחות שבארון הי' [היה] בבחי' פנים לכל צד שהלוחות

היו כתובים משני עבריהם שלכל עבר לא נראה

וזה מפני שצריכה להיות בחינת פנים בפנים, כנזכר לעיל. גם הלוחות שבארון היו בבחינת פנים מכל צד: הלוחות היו כתובים משני עבריהם, כך שמכל צד לא נראה

רק בחי' הפנים והוא נענש ששכח זה ונשאו בפרות על העגלה ומה שנענש שנפל בבחי' שכחה היא בחי' אחוריים [עמ"ש פ' תצוה סד"ה זכור כו']

אלא בחינת הפנים. הוא נענש על שכח זאת, ונשאו את הארון בפרות על העגלה. ומה שנענש בכך שנפל בבחינת שכחה, שהיא בחינת אחוריים [ראו מה שכתוב בפרשת תצוה, בסוף המאמר המתחיל "זכור" וכו',

לא תשכח] היינו מדה כנגד מדה שלפי שלא שיבח את התורה בבחי' פנים אלא בבחי' אחוריים שכח מעלת הלוחות שהיו בבחי' פנים ונפל לבחי' שכחה היא בחי' אחוריים.

"לא תשכח", הרי זה מידה כנגד מידה: משום שהוא שיבח את התורה לא בבחינת פנים אלא בבחינת אחוריים, הוא שכח את מעלת הלוחות שהיו בבחינת פנים, ונפל לבחינת שכחה, שהיא בחינת אחוריים.

18 ובוה יובן מ"ש ואהיה שעשועים כי בחי' שעשועים הן הן בחי' גילוי בחי' פנימי [פנימיות / פנימית] דהיינו

בחי' עונג העליון המלוכש במצות

כך יובן הכתוב: "ואהיה שעשועים": השעשועים הם גילוי הפנימיות, כלומר התענוג העליון המלוכש במצוות,

שהיא פנימית הרצון משא"כ בחי' זמירות הן בחי' אחוריים שהוא הרצון כנ"ל [ועמ"ש עוד מענין זה ע"פ ויהי מקץ שנתים ימים ובאגה"ק [ובאגרת הקודש] קרוב לסופו ד"ה דוד זמירות קרית להו].

שהיא פנימיות הרצון; ואילו "זמירות" הן בחינת אחוריים, כלומר הרצון עצמו, כפי שהוזכר לעיל [וראו עוד בעניין זה על הפסוק "ויהי מקץ שנתים ימים", ובאגרת הקודש, סמוך לסופה, במאמר המתחיל "דוד זמירות קרית להו"].

אך הנה ואהיה כתיב לשון הוה והיינו שצריך להמשיך גילוי והתהוות בחי' השעשועים. דבאתאדל"ת תליא מילתא.

אולם נאמר "ואהיה" בלשון הוה. כלומר, יש להמשיך את הגילוי ואת התהוות השעשועים; שהרי הדבר תלוי באתערותא דלתתא.

19 וזהו יום יום דהיינו בחי' ק"ש [קריאת שמע] שאומרים דבר יום ביומו כי בכל יום נעשה בריה חדשה.

וזהו "יום יום": כלומר, קריאת שמע שאומרים "דבר יום ביומו", שכן בכל יום מתהווה בריאה חדשה.

וע"כ בכל יום צריך לקרות ק"ש [קריאת שמע] ולמסור נפשו באחד בכל יום ואהבת בחי' תענוג כו' ועי"ז גורם ירידת התענוג עליון שעשוע שבמצמותו שיתלבש בתורה וזהו אני תורתך שעשעתי.

לכן בכל יום צריך לקרוא קריאת שמע ולמסור את נפשו באמירת "אחד"; לאחר מכן בא "ואהבת", בחינת תענוג וכו'. בכך הוא גורם לתענוג העליון לרדת — לשעשוע המצוי בעצמותו — ולהתלבש בתורה. וזהו "אני תורתך שעשעתי".

שעשעתי הוא פועל יוצא שממשיך השעשועים בהתורה והיינו ע"י אני אותיות אין פ"י בחינת ביטול היש שעושה מאני אין

"שעשעתי" הוא פועל יוצא: הוא ממשיך את השעשועים אל התורה. הדבר נעשה באמצעות "אני", שאותיותיה הן "אין"; כלומר, בחינת ביטול היש, שבה האדם עושה את ה"אני" שלו ל"אין".

והיינו שגם בלימוד התורה לא יהי' [יהיה] בבחי' יש אלא בביטול היש כמ"ש בכל נפשך סמוך לודברת
בם כו' ועי' גורם למעלה להמשיך מהיש לאין

כלומר, גם בלימוד התורה אין האדם צריך להיות בבחינת יש, אלא בביטול היש, ככתוב: "בכל נפשך", בסמוך
ל"ודברת בם" וכו'. בכך הוא גורם למעלה להמשכה מן היש אל האין:

דהיינו מיש האמיתי שעשועים העצמיים יומשך הארה בחכמה שהיא בחי' אין ממש [והוא ג"כ ההמשכה
מבחי' אני בבחי' אין ע' [עין] בע"ח [בעץ חיים] שער השתלשלות הי"ס [הי' ספירות] דרך העגולים במה"ב
[במהדורא בתרא] פ"ב [פרק ב'] בענין אני ואין.

כלומר, מן היש האמיתי, השעשועים העצמיים, נמשכת הארה אל חכמה, שהיא בחינת אין ממש [וזהו גם ההמשכה
מבחינת "אני" לבחינת "אין"; ראו בעץ חיים, שער השתלשלות הי"ס, דרך העגולים, במהדורא בתרא, פרק ב,
בענין אני ואין.

20 ובמא"א [ובמאורי אור] אות א' ססעי' [סוף סעיף] ס"ד מל' דא"ק [דאדם קדמון] נק' אני מתלבשת ברדל"א [ברישא

דלא אתידע] נקרא אין עכ"ל [עד כאן לשוננו] וע' מענין ואהי' [ואהיה] בזהר ויקהל דרי"ז ע"א והייתי לא כתיב

ובמאורי אור, אות א', בסוף סעיף ס"ד: "מלכות דא"ק נקראת אני; [כאשר] היא מתלבשת ברדל"א (רישא דלא
אתידע), היא נקראת אין". עד כאן לשוננו. ולענין "ואהיה", ראו בזהר, ויקהל, דף רי"ז ע"א: "לא כתוב 'והייתי',

אלא ואהיה כו' ור"פ שמיני דל"ה ע"ב ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] שם ובפ' אחרי דס"ה ע"ב וסימן ואהיה
כו' ודס"ז ע"ב]:

אלא 'ואהיה' וכו'; וכן בתחילת פרשת שמיני, דף ל"ה ע"ב, וברמ"ז שם; ובפרשת אחרי, דף ס"ה ע"ב: "וסימן:
ואהיה" וכו'; ובדף ס"ז ע"ב].

21 ד משחקת לפניו בכל עת. הנה יש כ"ח עתים י"ד לטובה כו' וא' מהם עת לחבק ועת לרחוק מחבק פי'

שיש לפעמים עת רצון למעלה שנעשה בחי' חיבוק

4. "משחקת לפניו בכל עת". והנה יש עשרים ושמונה עתים, ארבעה עשר לטובה וכו', ואחת מהן היא "עת לחבק
ועת לרחוק מחבק". פירוש הדבר הוא שלפעמים יש עת רצון למעלה, שבה מתרחשת בחינת חיבוק

כנ"י [כנסת ישראל] מקור הנשמות עם הקב"ה כאדם החובק את חבריו מאחוריו שלא ילך מפניו כך כביכול הקב"ה מחבק כנ"י [כנסת ישראל] כמ"ש אהבתי אתכם אמר ה' ואהבתו לא תסור ממנו לעולמים שלא להיות האדם בבחי' נפרד ממנו ח"ו [חס ושלום].

של כנסת ישראל, מקור הנשמות, עם הקדוש ברוך הוא. הדבר דומה לאדם המחבק את חברו מאחור כדי שלא ילך ממנו; כך, כביכול, הקדוש ברוך הוא מחבק את כנסת ישראל, כפי שנאמר: "אהבתי אתכם, אמר הוי"ו", ואהבתו לא תסור מאיתנו לעולם, כדי שהאדם לא יהיה בבחינת נפרד ממנו, חס ושלום.

22 וכמו שהיה במ"ת [במתן תורה] פנים בפנים דבר ה' עמכם שגם ממטה למעלה היה הכל בבחי' פנים שאפילו האחוריים נכללו בבחי' פנים ונעשה הכל בבחי' פנים

וכפי שהיה כמתן תורה, "פנים בפנים דיבר ה' עמכם": גם מלמטה למעלה היה הכול בבחינת פנים; אפילו האחוריים נכללו בבחינת פנים, והכול נעשה בבחינת פנים,

דהיינו שגם נפש הבהמית אתהפכא כו' וכמ"ש בכל לבבך בשני יצריך כו' וזהו ימין ה' עושה חיל [ועי' בע"ח [בעץ חיים] שער עשרים פ"ב [פרק ב'] דב' פעמים כ"ד

כלומר, גם נפש הבהמית התהפכה, כפי שנאמר "בכל לבבך" — בשני יצריך. וזהו ימין ה' עושה חיל" [ראו גם בעץ חיים, שער עשרים, פרק ב: פעמים עשרים וארבע

אותיות שיש בפסוק בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] דק"ש [דקריאת שמע] שחרית וערבית זהו ענין חיל ולכן נקרא כנס"י [כנסת ישראל] אשת חיל ועמ"ש ע"פ ושמתי כדכד וענין בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] היינו קבלת עול מלכות שמים וביטול היש וזהו ימין ה' עושה חיל].

האותיות שבפסוק "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", הנאמר בקריאת שמע של שחרית ושל ערבית, הן עניין החיל; ולכן כנסת ישראל נקראת "אשת חיל". ראו גם מה שנכתב על הפסוק "ושמתי כדכד". משמעות הפסוק "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" היא קבלת עול מלכות שמים וביטול היש, וזהו ימין ה' עושה חיל".

אמנם בגלות הוא בחי' עת לרחוק מחבק כשאין עת רצון אזי רחוק מלחבק ואז אין עומדים כנס"י [כנסת ישראל] עם הקב"ה פנים בפנים דהיינו שאין דביקות הנפש באלקים חיים בבחי' פנים ממש ע"ד כלה שארי ולבבי כו'

אולם בגלות זו בחינת "עת לרחוק מחבק": כשאין עת רצון, יש ריחוק מלחבק, ואז כנסת ישראל אינה עומדת עם הקדוש ברוך הוא פנים בפנים. כלומר, אין דביקות של הנפש באלקים חיים בבחינת פנים ממש, בדומה ל"כלה שארי ולבבי",

ויש לו תענוג במילי דעלמא הגם שיש לו רצון לה' הוא רק בחי' אחוריים [אחוריים] כנ"ל שהרצון נקי אחוריים והתענוג הוא בחינת פנים כו'

ויש לו תענוג בענייני העולם. אף שיש לו רצון לה', זו רק בחינת אחוריים, כפי שהוסבר לעיל: הרצון נקרא אחוריים, ואילו התענוג הוא בחינת פנים.

וז"ש [וזהו שכתוב] למה תשיב ירך וימינך מקרב חיקך כלה חיקך קרי וחוקך כתיב וחוקך היינו התורה וזהו שנאמר: "למה תשיב ירך וימינך, מקרב חוקך כלה". המילה "חיקך" נקראת כך, אך נכתבת "חוקך"; ו"חוקך" הוא התורה,

שהיא חוקת ה' והוא בקשת כנס"י [כנסת ישראל] שיתגלה ימינו ית' ולא יהי' [יהיה] גנוז ונעלם בחוקו ומכלל זה אתה שומע שיש עתים שהימין גנוז ונעלם בחוקו

שהיא חוקת ה'. זו בקשתה של כנסת ישראל: שימינו יתברך תתגלה ולא תהיה גנוזה ומכוסה בחוקו. מכאן אפשר להבין שיש זמנים שבהם הימין גנוז ומכוסה בחוקו.

והיינו ע"ד מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] אור שנברא ביום ראשון היה אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו.

וזה דומה לדברי חז"ל: "האור שנברא ביום הראשון, אדם היה צופה בו מסוף העולם ועד סופו".

ראה שאין העולם כדאי לו גנוז לצדיקים. והיכן גנוז היינו בתורה ועי' [ועיין] בזהר פ' תרומה (דקמ"ט א') הוא ראה שהעולם אינו ראוי לו, [ו]גנוז אותו לצדיקים. "והיכן גנוז אותו? בתורה. ועינינו בזהר, פרשת תרומה (דף קמ"ט ע"א).

וזהו ענין שהימין שהוא חסד עליון שהוא בחי' נהורא קדמא הוא גנוז בקרב חוקו הוא התורה

וזהו פירוש הדבר: היד הימנית, שהיא חסד עליון, בחינת האור הקדום, גנוזה בתוך חוקו, שהיא התורה.

(ומזה מובן המעשה דאיתא בזהר סוף ח"ג [חלק ג'] דף ש"ה [שיר המעלות] ע"א שאמר ר' [רבי] אלעזר ואנא חמינא כו' כי הוא היה יכול שיתגלה לו ע"י התורה בחי' אור ההוא הגנוז בו שאדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו וע"כ אמר אנא חמינא ממש)

(ומכאן מובן הסיפור המובא בזהר, בסוף חלק ג', דף ש"ה ע"א, שרבי אלעזר אמר: "ואנא חמינא" וכו': שכן האור ההוא, הגנוז בתורה, היה יכול להתגלות לו באמצעות התורה; באמצעותו יכול אדם לצפות מסוף העולם ועד סופו, ולכן אמר: "ואנא חמינא" — ראיתי ממש.)

וז"ש [וזהו שכתוב] ימין הי' רוממה ימין הי' עושה חיל כי תמיד יצוה הי' עלינו חסדו וימין הי' נטויי [נטויה] עלינו

וזהו שכתוב: "ימין הי' רוממה, ימין הי' עושה חיל", שכן הי' מצווה עלינו תמיד את חסדו, וימין הי' נטויה עלינו;

רק לפעמים היא רוממה מנפש האדם רק היא גנוזה בתורה ולפעמים יורדת ונמשכת למטה בנפש האדם ואזי היא עושה חיל

אלא שלפעמים היא רוממה מעל נפש האדם, והיא גנוזה בתורה בלבד; ולפעמים היא יורדת ונמשכת למטה, אל תוך נפש האדם, ואז היא "עושה חיל".

ולכן אמר הכתוב וימינך מקרב חיקך כלה כלומר שלא תהא מלובשת ומתעלמת בתורה להיות גנוזה שם רק תוציאנה מקרב חיקך מההעלם אל הגילוי להיות גילוי ימין וחסד הי' היא האהבה תקועה בנפש האדם

ולכן נאמר בפסוק: "וימינך מקרב חיקך כלה"; כלומר, שלא תהיה מלובשת בתורה ומוסתרת בה, גנוזה שם, אלא תוציא אותה מקרב חיקך, מן ההעלם אל הגילוי, כדי שתתגלה ימין הי' וחסדו — האהבה הנטועה בנפש האדם.

והנה בכל עת ועת בין בבחי' עת לחבק בין בבחי' עת לרחוק מחבק נאמר על התורה משחקת,

והנה, בכל עת ועת, בין בבחינת "עת לחבק" ובין בבחינת "עת לרחוק מחבק", נאמר על התורה שהיא "משחקת",

והענין כי הנה בחי' שחוק היא בחי' ביטול היש לאין וכמ"ש צחוק עשה לי אלהים פי'

והענין הוא ששחוק הוא בחינת ביטול היש לאין, כמו שכתוב: "צחוק עשה לי אלקים". פירוש הדברים:

כי שם אלקים המעלים ומסתיר אור א"ס ב"ה להיות נראה העולם ליש ודבר נפרד כו' ושלא יבטל במציאות כו' כמו זיו השמש בשמש כו'

שם אלקים, המסתיר ומעלים את אור אין סוף, ברוך הוא, כדי שהעולם יראה כיש וכדבר נפרד כו', ושלא יבטל במציאות כו', כמו זיו השמש בתוך השמש כו',

הוא בשביל הצחוק שלבסוף הכל שישוב ויתהפך שיהי' [שיהיה] היש בטל לאין ונגלה כבוד הי' לעין כל כי שם אלקים המסתיר ומעלים שיהא נראה ליש כו'

הוא למען הצחוק שבסוף הכול, כאשר הכול ישוב ויתהפך, כך שהיש יבטל לאין, ו"כבוד הוי' יתגלה" לעיני כול. שם אלקים, המסתיר ומעלים כדי [שהעולם] יראה כיש כו',

הוא רק כמו צחוק שעושין לפני שרים שעושים שינויים דברים זרים לשחוק בהם ונעשה בחי' יש ושיהי' [ושיהיה] היש בטל לאין ועשיית גילוי היש יהי' [יהיה]

הוא רק כמו צחוק שעושים לפני שרים, כשעושים שינויים ודברים משונים כדי לשעשע אותם. כך נוצרה בחינת היש, כדי שהיש יתבטל לאין, ועשיית גילוי היש תהיה

כמו זר נחשב ואין זה רק בחי' שחוק ועד"ז הוא ענין השחוק לע"ל [לעתיד לבוא] שעתידי הקב"ה לעשות קניגי לצדיקים שור הבר עם לויתן כו' וכמ"ש במ"א.

נחשבת כדבר זר, ואין זה אלא בחינת צחוק. ועל דרך זו הוא עניין הצחוק לעתיד לבוא, כשהקדוש ברוך הוא עתיד לעשות קניגי לצדיקים — שור הבר עם לווייתן וכו', כמבואר במקום אחר.

23 והנה גילוי בחי' ביטול היש לאין שיהיה לעתיד הוא ע"י התורה שהיא המשכת אור א"ס ב"ה בדברים

גשמיים שתחת ממשלת קליפת נוגה להעלותם ולקשרם באור ה' וקדושתו והוא בחי' ביטול היש לאין

והנה, גילוי ביטול היש לאין שיהיה לעתיד לבוא נעשה באמצעות התורה, שהיא המשכת אור אין סוף ברוך הוא בדברים גשמיים הנתונים תחת שלטונה של קליפת נוגה, כדי להעלותם ולקשרם באור ה' ובקדושתו; וזו בחינת ביטול היש לאין.

ולכן נקרא משחקת בכל עת היינו גם ע"י אתכפיי כו' נמשך התענוג עליון בהתורה וזהו בחי' בינונים זה לכן נאמר עליה שהיא "משחקת בכל עת": כלומר, גם באמצעות אתכפיא וכו' נמשך התענוג העליון אל התורה. וזוהי בחינת הבינונים, שעליהם נאמר: "זה וזה".

וזה שופטן ויש בהם משני העתים הנ"ל שבשעת התפלה הוא דבוק באלקות ואח"כ פונה לעסקיו כו':

"שופטן"; ויש בהם שני הזמנים שהוזכרו לעיל: בשעת התפילה הוא דבוק באלקות, ואחר כך פונה לעסקיו וכו'.

24 משחקת בתבל ארצו. תבל ב"פ [בי פעמים] אריה כי יש אריה בחיות הקודש ויש אריה באופנים חיות בחי'

יצירה שית ספירן מקננין ביצירה והן הם בחי' שיתא סדרי משנה

"משחקת בתבל ארצו". תבל בגימטרייה פעמיים אריה, שכן יש אריה בחיות הקודש ויש אריה באופנים. החיות הן בבחינת יצירה: "שש ספירות מקננות ביצירה", והן ששת סדרי המשנה,

שהם בבחי' טעם ודעת וכך החיות הקודש אהבתם היא בבחי' טעם ודעת ארי' [אריה] שואג כו' מחמת השגתם כי קדוש קדוש קדוש הוי' צבאות כו'

שהם בבחינת טעם ודעת. וכך גם החיות הקדושות: אהבתן היא בבחינת טעם ודעת, "אריה שאג" וכו', מכוח השגתן ש"קדוש קדוש קדוש הוי' צבאות" וכו':

איך שהוא קדוש ומובדל כו' ומבחי' זו שהיא בבחי' קדוש ומובדל שאינו בגדר עלמין נמשך לריבוי צבאות והיכלות עד שגם למטה מכה"כ [מלא כל הארץ כבודו]

עד כמה הוא קדוש ומובדל וכו'; ומבחינה זו, שהיא קדושה ומובדלת ואינה בגדר העולמות, נמשכת חיות לריבוי צבאות והיכלות, עד שגם למטה "מלא כל הארץ כבודו".

ולכך הם מרעישים בקול רעש גדול על עוצם קדושה זו ממקום קדוש כזה שיהי' [שיהיה] נמשך ממקום כבודו מאור א"ס ב"ה שלמעלה מגדר עלמין להחיות העולמות

לכן הן מרעישות "בקול רעש גדול" לנוכח עוצמת הקדושה הזאת: שממקום קדוש כזה תימשך, "ממקום כבודו", מאור אין סוף ברוך הוא, שלמעלה מגדר העולמות, [חיות] להחיות את העולמות.

אך עכ"ז [עם כל זה] הוא קדוש ומובדל ולא כדמיון הנפש שמתלבשת בגוף כו' אבל האופנים הם בבחי' עשי' [עשיה] שאין להם בחי' טעם ודעת והשגה גדולה באור א"ס ב"ה כחיות הקדש ואעפ"כ [ואף על פי כן] הם מרעישים מחמת אהבה טבעית שלהם

אך אף על פי כן הוא קדוש ומובדל, ואינו כדוגמת הנשמה שמתלבשת בגוף וכו'. ואילו האופנים הם בבחינת עשיה; אין להם בחינת טעם ודעת והשגה גדולה באור אין סוף ברוך הוא כמו לחיות הקודש, ואף על פי כן הם מרעישים מכוח אהבתם הטבעית.

וזהו משחקת בתבל ב"פ [ב' פעמים] אריה שבכ' בחי' ארי' [אריה] הוא בבחי' משחקת בין בבחי' אריה שבחיות הקדש בין בבחי' אריה שבאופנים.

וזהו "משחקת בתבל" — פעמיים אריה: בשתי בחינות האריה יש בחינת "משחקת", הן באריה שבחיות הקודש והן באריה שבאופנים.

25 והנה כמו שיש ב' בחי' במלאכים חיות ואופנים כך יש ב' בחי' בבני אדם שוכני מטה יש שמתבונן

בגדולת הוי' בקי"ש [בקריאת שמע] שמע ישראל שמע לשון הבנה באחד ובשכמל"ו [וברוך שם כבוד מלכותו לעולם

ועד]

והנה, כשם שיש שתי בחינות בקרב המלאכים — חיות ואופנים — כך יש שתי בחינות גם בקרב בני האדם, שוכני מטה. יש מי שמתבונן בגדולתו של הוי' בקריאת שמע: "שמע ישראל" — "שמע" מלשון הבנה — ומתבונן ב"אחד" וב"ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד",

ועי"ז יבא לקיום ואהבת בכל נפשך ממש ודברת בם בם בדברי תורה בבחי' ביטול היש לאין אני המשנה המדברת בפ"ך ודברי אשר שמתי בפ"ך והם הם הת"ח [התלמיד חכם / התלמידי חכמים] העוסקים בד"ת [בדברי תורה] שיתא סדרי משנה שהם ביצירה.

ועל ידי כך הוא מגיע לקיום "ואהבת... בכל נפשך", כפשוטו, ול"ודברת בם" — בם, בדברי תורה — מתוך ביטול היש לאין: "אני המשנה המדברת בפ"ך", ו"דברי אשר שמתי בפ"ך". והם הם תלמידי החכמים העוסקים בדברי תורה, בששת סדרי המשנה, השייכים ליצירה.

26 ויש מי שאינו יכול ללמוד ודעתו קצרה וגם עוסק במו"מ [במשא ומתן] והוא מבחי' עשי"י [עשייה] ואעפ"כ

[ואף על פי כן] גם הוא יכול לשאוג

ויש מי שאינו יכול ללמוד, דעתו מוגבלת והוא גם עוסק בעסקיו; הוא שייך לבחינת עשיה. ואף על פי כן, גם הוא יכול לשאוג

כאריה שבאופנים ע"י פי הפשוט שבאחד שהוא ית' לבדו הוא ועי"ז נמשך בו ג"כ ואהבת בכל לבבך בשני יצריך

כאריה שבאופנים, באמצעות הפירוש הפשוט של "אחד": שרק הוא ית' לבדו הוא [אלקים]. ועל ידי כך נמשכת גם בו "ואהבת... בכל לבבך", בשני יצריך,

כי בכל אי יש אהבה הטבעית עיין בסש"ב [בספר של בינונים] פי"ח וזוכים לגילוי זה ע"י הצדקה שנק' מעשה כמ"ש והי' [והיה] מעשה הצדקה שלום כו',

כי בכל אחד יש אהבה טבעית (עיין בספר של בינונים, פרק י"ח), וזוכים לגילוי זה על ידי צדקה, הנקראת "מעשה", כמו שכתוב: "והיה מעשה הצדקה שלום" וגו'.

ועי' גורמים וממשיכים בחי' משחקת בתבל ארצו הוא ענין המשכת עונג ושעשועים העליונים כנ"ל וכמ"ש כמים הפנים לפנים כן לב האדם פי'

ועל ידי כך גורמים וממשיכים את הבחינה של "משחקת בתבל ארצו", כלומר את המשכת התענוג והשעשועים העליונים, כנזכר לעיל; וכמו שכתוב: "כמים הפנים לפנים כן לב האדם". פירוש הדבר:

כי יש ב' בחי' אדם היינו כי במלאכים פני אריה כו' כתיב ודמות פניהם פני אדם ויש בחי' אדם למעלה ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם

יש שתי בחינות של "אדם". על המלאכים, שפניהם פני אריה וגו', נאמר: "ודמות פניהם פני אדם"; ויש בחינת אדם למעלה, ככתוב: "ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם",

דהיינו רמ"ח מצות עשה ושס"ה ל"ת [לא תעשה] ועי' כמים הפנים לפנים להיות בחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] מלמטה למעלה להמשכת בחי' פנימית עליון כן נמשך לב האדם העליון שעל הכסא הוא בחי' התורה רמ"ח מצות עשה כו'

כלומר רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה. ועל ידי "כמים הפנים לפנים", כשהפנימיות עולה מלמטה למעלה וממשיכה את פנימיות העליון, כך נמשך "לב האדם" העליון שעל הכסא, שהוא בחינת התורה, רמ"ח מצוות עשה וגו',

לאדם התחתון שבמלאכים ודמות פניהם כו' וז"ש [וזהו שכתוב] ושעשועי את בני אדם הם הן ב' בחי' אדם הנ"ל להיות ההמשכה כמים הפנים כו'.

אל האדם התחתון שבמלאכים, שעליו נאמר "ודמות פניהם" וגו'. וזהו שכתוב: "ושעשועי את בני אדם" — הם שתי בחינות האדם שנזכרו לעיל, כדי שתהיה ההמשכה בבחינת "כמים הפנים לפנים" וגו'.

לכן אמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] ביום חתונתו זו מתן תורה בחי' חתונה וזיווג משפיע ומקבל כו' שאין לך טפה יורדת מלמעלה עד שאין עולים כו':

לכן אמרו רבתינו ז"ל: "ביום חתונתו" — זו מתן תורה, בחינת חתונה וזיווג של משפיע ומקבל וגו', שהרי אין טיפה יורדת מלמעלה עד שאין עולות וגו':

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/bamidbar/20

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק